

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp
Proefbaanvak ERTMS

Zaaknummer
458108

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 3 oktober 2024

Geachte voorzitter,

De komende decennia wordt in Nederland een nieuw treinbeveiligingssysteem, het European Rail Traffic Management System: ERTMS, geïmplementeerd. In 2019 heeft het kabinet besloten tot de start van de implementatie met het programma ERTMS. Gezien de verbetering die ERTMS kan bieden in de zin van veiligheid, capaciteit en betrouwbaarheid op het spoor, werd voorzien te beginnen op verschillende trajecten in het midden van het spoornetwerk.

Vorig jaar is in opdracht van het Rijk een second opinion op het programma ERTMS uitgevoerd. Hier kwam onder andere uit dat het onverstandig is te beginnen op trajecten in het midden van het spoornetwerk, omdat bij storingen direct een groot deel van de treinenloop in Nederland daar last van heeft. De staatssecretaris heeft vervolgens aangekondigd een nieuw traject om mee te starten (proefbaanvak) voor NS en goederenvervoerders met ProRail te gaan onderzoeken.

Na onderzoek naar verschillende mogelijkheden daartoe heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) ons in mei 2024 laten weten in Zeeland een tweede proefbaanvak in te willen richten op het traject tussen Vlissingen en de Sloeboog. Voordat er op dit traject gestart wordt, zal er al een eerste proefbaanvak plaatsvinden op het traject Harlingen- Leeuwarden. Dit betekent dat in 2029 het reizigersvervoer over spoor ongeveer vier maanden stil komt te liggen tussen Arnhem en Vlissingen en dat in de ongeveer negen maanden daarna het risico bestaat op extra verstoringen. Wij hebben daar vanwege de overlast voor de reiziger kritisch op gereageerd. Door IenW, NS en ProRail is aangegeven dat onder meer vanwege de fysieke kenmerken van het traject, de positionering aan het einde van een spoorlijn en als locatie waar reizigers- en goederentreinen samenkomen dit baanvak als de meest geschikte locatie wordt gezien. Het programma ERTMS is belangrijk voor de toekomst van het spoor in Nederland, en het proefbaanvak is een belangrijke stap in de uitrol van ERTMS.

Staatssecretaris dhr. Jansen heeft ons begin september bevestigd dat Zeeland inhoudelijk de meest geschikte optie is voor een proefbaanvak. Wij hebben de staatssecretaris laten weten dat wij daar geen voorstander van zijn en dit derhalve ongewenst vinden, omdat de Zeeuwse reiziger in de afgelopen tijd veel geconfronteerd is met uitval van de treindienst. Tegelijkertijd beseffen wij dat deze keus aan de staatssecretaris is, als verantwoordelijke voor het spoor. Daarnaast zullen deze werkzaamheden in Zeeland een keer moeten worden uitgevoerd, nu als proefbaanvak of later in de reguliere implementatie.

Daarom hebben wij in de afgelopen weken intensief overleg met het ministerie van IenW gevoerd om overlast voor de reizigers zoveel mogelijk te kunnen beperken en hoe we ook stappen kunnen zetten die bijdragen aan de toekomst van het Zeeuwse OV en spoor. De definitieve keuze van staatssecretaris dhr. Jansen voor Zeeland met een overzicht van de gemaakte afspraken is vanochtend per brief bevestigd.

In de eerste plaats gaat het om maatregelen om de overlast voor de reiziger zoveel mogelijk te beperken. Daarvoor hebben we afgesproken:

- De basis is de normale inzet van vervangend vervoer. Zoals NS onlangs aan u heeft toegelicht zetten zij stappen om dit beter te organiseren dan bij de afgelopen buitendienststellingen.
- Er wordt een plus gezet op vervangend vervoer met extra vervoer 's ochtends vroeg en 's avonds laat, zodat iedereen alle reizen kan blijven maken.
- Er worden hierbij extra expresdiensten tussen de stations Middelburg, Vlissingen en Goes gecreëerd.
- De komende vijf jaar staan meerdere werkzaamheden aan het spoor gepland en waarschijnlijk komen daar ten behoeve van de baanstabiliteit ook nog werkzaamheden bij. We hebben afgesproken dat wordt gekeken hoe werkzaamheden zo veel als mogelijk gebundeld kunnen worden uitgevoerd, zodat niet voor alles een aparte buitendienststelling nodig is en opgeroepen dit ook af te stemmen met de diverse partijen.
- Wij zetten met een bijdrage vanuit het ministerie de scholierenlijnen parallel aan het spoor langer door. Zodat niet eind 2026 scholieren eerst aan de trein moeten wennen en daarna in 2029 een periode op vervangend (bus)vervoer moeten gaan rekenen.
- Er wordt op 3 huidige locaties op stations en 2 nieuwe geïnvesteerd in OV-fietsen, zodat de last mile wordt vergemakkelijkt. Na afloop zal een passend aanbod van OV-fietsen beschikbaar blijven op deze locaties gedurende minimaal 3 jaar.

In de brief heeft de staatssecretaris tevens aangegeven dat ministerie, NS en ProRail er waarde aan hechten om proactief, tijdig en volledig te communiceren over de hinder en vervangend vervoer richting de reizigers.

Daarnaast maken we afspraken om voor de toekomst verbeteringen te verzorgen, die gunstig zijn voor de Zeeuwse reiziger en betekenis hebben voor de betrouwbaarheid van het Zeeuwse spoor:

- IenW doet een bijdrage aan de aanpak van twee spoorwegovergangen, dat komt betrouwbaarheid en veiligheid op het spoor ten goede. Dit betreft naast de ongelijkvloerse spoor kruising voor de ontsluiting van Yerseke ook een spoor kruising in verband met de bouwroute voor het Waterpark Veerse Meer.
- De sprinterdienst van Zeeland naar Breda en verder zo lang als mogelijk doorzetten totdat de IC Roosendaal-Antwerpen wordt geïntroduceerd. In het traject van het Toekomstbeeld OV zullen de mogelijkheden onderzocht worden of deze doorkoppeling op de lange termijn ook mogelijk te maken is.
- IenW stelt financiering beschikbaar voor de opstart van een technische opleiding bij een onderwijsinstelling voor spoortechniek en onderhoud. Hiermee wordt het voor aannemers gemakkelijker personeel dat in de regio opgeleid en woonachtig is, aan te nemen. Nu is het een probleem dat aannemers in Zeeland geen personeel beschikbaar hebben, zodat om problemen op te lossen personeel meestal van verder weg moet komen.
- Het Rijk, Provincie en NS blijven in het kader van de Pilot Publiek Vervoer samenwerken aan het wegnemen van drempels in boeken, plannen en betalen.

In totaal betekent dit dat het ministerie van IenW ongeveer 7 miljoen beschikbaar stelt aan regionale partijen en dat er nog enkele miljoenen door Ministerie, NS en ProRail worden besteed ten behoeve van de afgesproken extra maatregelen boven op de basis.

Hoewel wij hinder en de impact voor reizigers negatief vinden, zijn wij de staatssecretaris erkentelijk dat hij bereid is een moeilijk besluit te verzachten met aanvullende afspraken, zowel tijdens de buitendienststelling als voor de lange termijn. De verwachting is dat met ERTMS en bovengenoemde maatregelen een verbetering in de betrouwbaarheid van het spoor wordt gerealiseerd. Wij vertrouwen erop dat we met de staatssecretaris ook de samenwerking verder door kunnen zetten aan een betrouwbaar Zeeuws OV, gericht op de toekomst

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.